

Tribuna Socialistă

ABONAMENTUL: Pe an 40 cor. Pe jum. an 20 cor. Pe un sfert de an 10 cor. Pe o lună 3-50 cor. Abonamentul la mai multe exemplare pe an 32 cor. PENTRU STREINĂTATE: Pe an 50 cor. (10 Dolari).

Organul Partidului Socialdemocrat din Ardeal, Banat și Ținuturile Ungurene.

Apare de două ori pe săptămână: Joli și Duminică.

Orice scrisori și bani sunt a se trimite pe adresa: TRIBUNA SOCIALISTĂ, Sibiu, Strada Rosenanger Nr. 14. — Tot aici se primesc și reclame cu prețuri moderate. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Parlamentarism.

Ce-i parlamentul? Un așezământ, care dacă ar corespunde adevăratei meniri ce o are, ar trebui să reprezinte și să reglezească întru toate alcătuirea socială și voința tuturor acelor elemente, cari formează statul. Mai clar: Parlamentul ar trebui să fie simbolul voinței poporului, care prin rostul parlamentului se conduce el însuși. Ideia parlamentului în sine e prin urmare cât se poate de frumoasă. Țara întreagă își alege pe cei mai vrednici fii ai săi, pe cari îi trimite apoi să se întrunească laolaltă, adică să formeze *parlamentul*, ca astfel împreună sfătuindu-se, să controleze activitatea guvernului și să creeze toate legile.

E adevărat însă că ideea aceasta n'a ajuns să se înfăptuiască până acum nici într-o țară într-un mod așa ideal, precum s'ar aștepta. Clasele stăpânitoare, prin puterea ce-o au în mână, izbuteau totdeauna să falsifice voința poporului și astfel parlamentele nu erau niciodată adunări, cari să reprezinte și să reglezească într-adevăr țara. În lipsa de școală politică a maselor largi ale poporului, scopul acesta nu s'a ajuns până acum nici chiar în țările cu drept de vot universal.

Cu toate acestea însă partidele socialiste de pretutindeni stau pe baza parlamentarismului, căutând a câștiga cea mai largă încredere a poporului și a trimite cât mai mulți reprezentanți ai săi în parlament. E adevărat că parlamentul nu e scopul final al socialismului. *Dar prin parlament clasa muncitoare poate înfăptui o seamă din revendicările sale momentane, poate câștiga cunoștințe politice și se poate pregăti pentru înfăptuirea scopurilor sale mai îndepărtate.*

E o copilărie când se spune că clasa muncitoare n'are nici un interes a fi reprezentată în parlament. Nu-și dau seama de însemnătatea vorbelor ce rostesc, acei cari spun că »concesiunile parlamentare și creșterea de legi ocrotitoare pentru clasele de jos, niciodată nu se fac cu scopul de-a servi interesele proletariatului, ci urmăresc numai tendința de-a prelungi viața societății capitaliste».

Chiar dacă-i adevărat că clasele stăpânitoare înfăptuiesc anumite reforme sociale din simplul motiv de-a canaliza astfel răzvrătirea proletariatului, — și atunci nebun este acela, care nu primește aceste concesiuni și nu caută a le exploata cât mai mult în favorul clasei muncitoare.

Dar chiar dacă parlamentul n'ar avea nici o importanță din punct de vedere socialist, și atunci el trebuie folosit ca un excelent mijloc de agitație și de propagandă. Tribuna parlamentară stă la careșcare înaltă și vorbirele rostite dela această tribună totdeauna își au răsunetul lor. Și când o știm aceasta, de ce ne-am lipsi din bună voie, de această tribună?

Plecând dela constatările acestea, conștiente de menirea lor, dar conștiente și de faptul că prin parlament clasa muncitoare câștigă o armă de cea mai mare însemnătate pentru apărarea intereselor sale, partidele socialiste, chiar și cele comuniste, iau parte la toate alegerile parlamentare și se prezintă în corpurile legislative.

Aceasta a fost totdeauna politica partidului socialdemocrat din Ungaria, care zeci de ani de-a rândul a luptat fără încetare pentru cucerirea votului universal și prin urmare pentru intrarea în parlament. Tendințe socialiste în cadrele partidului socialdemocrat din fosta Ungarie n'au existat niciodată, nici chiar la Cluj. Cu atât mai mult ne miră acum atitudinea ziarului maghiar al tovarășilor din Cluj, »Erdélyi Munkás», care într-un articol din urmă face o propagandă curat sindicalistă și surprinzătoare împotriva parlamentarismului, îndemnând muncitorimea să nu ia parte la alegerile pentru Constituanta, ce se vor ține peste câteva săptămâni. Nu ne ocupăm acum de faptul că »Erdélyi Munkás» ca organ oficios al partidului socialdemocrat din Ardeal și Banat cum poate avea o altă ținută decât comitetul executiv al partidului, față de o chestiune atât de importantă. Aceasta va clarifica-o însuși comitetul.

Ținem să constatăm deocamdată numai atât, că politica aceasta de neluare în seamă a parlamentarismului nu cadrează nici cu punctul de vedere socialist în general și nici cu vederile dinainte cu câteva luni ale tovarășilor din Cluj, cari atunci, în cadrele partidului socialdemocrat din Ungaria, își luau și ei partea din lupta atât de înverșunată, ce se dădea pentru o reformă electorală cinstită.

Dacă azi »Erdélyi Munkás» preconizează o politică nouă și îndeamnă muncitorimea maghiară să nu facă »jertfe zadarnice», umblând după câteva mandate, pare că această schimbare de păreri are cu totul alte motive decât acelea de ordin principiar, pe cari le aminteste.

Tovarășii maghiari să se gândească bine ce fac.

Mișcarea muncitorească nu va fi stângenică.

— Declarațiile d-lui Maniu. —

Comitetul executiv al Partidului și Comisia generală a sindicatelor observând că dela ieșirea tovarășilor noștri din Consiliul Dirigent, autoritățile de pretutindeni au început a prigoni și mai mult mișcarea muncitorească și presa noastră, au hotărât a trimite o delegație la președintele Consiliului Dirigent, d-l Iuliu Maniu.

Vinerea trecută tovarășii Cizer și Jamanca prezentându-se la d-l Maniu, i-au declarat că întrucât stările nu se vor schimba și nu se va da voie ca sindicatele muncitorești din diferitele centre să-și poată ține convenirile lor regulate, *întreg comitetul executiv, precum și comisia generală se vor retrage, ne mai luând nici o răspundere pentru ori ce va urma.* Tot asemenea tovarășii noștri au cerut să se permită și *întruniri cu caracter politic*, luându-se în seamă faptul că stăm în fața alegerilor, iar partidului național i-se permite și adunări politice.

Față de expunerea tovarășilor noștri d-nul Maniu a declarat în primul rând că *Consiliul Dirigent nu intenționează să prigonească mișcarea muncitorească pentru faptul că reprezentanții partidului socialdemocrat s'au retras din guvern.*

Ne-a asigurat că va da ordin către toate autoritățile din țară, ca n'atingearea lor cu muncitorimea, să observe o purtare cinstită. Se va îngădui ca organizațiile muncitorești să-și poată ține întrunirile lor de breaslă cel puțin în cadrele cum o făceau aceasta până acum. Tot asemenea ne-a promis că se vor permite chiar și *întruniri politice, întrucât acestea au scopul de a discuta chestiuni în legătură cu conscrierea alegătorilor în listele electorale.*

Referitor la cenzură d-l Maniu a declarat că va da instrucții cenzorilor ca cenzurarea gazetelor să o facă într-un mod mai liberal.

Declarațiile acestea, deși nu ne mulțumesc pe deplin, le luăm la cunoștință și așteptăm ca ele să nu rămână simple promisiuni, ci'n urma lor să vedem o schimbare de fapt a lucrurilor.

Tovarășii de pretutindeni să ia act și ei despre aceste declarații și întrucât și în viitor li-se vor pune aceleași obstacole, neîngăduindu-li-se întrunirile de breaslă și făcându-li-se alte șicame, să ne înștiințeze fără întârziere, ca să putem interveni în favorul lor.

„Tribuna Socialistă“

este singura gazetă românească din provinciile ungurene alipite la România, care dă creștere, sfătuiește și apără interesele muncitorilor și țăranilor. Într-un singur articol din „Tribuna Socialistă“ găsim mai mult decât, mai multă dreptate ca în toate foile burgheze din ținuturile noastre. Tovarăși! Abonați și răspândiți „Tribuna Socialistă“, care este sursa dreptății. Să nu fie nici o casă de muncitor, sau de țăran sărac, sau de iubitor de dreptate, din care să lipsească „Tribuna Socialistă“.

Dela 24 până la 31 August. Săptămână de agitație pentru gazetele partidului.

Apel către toți muncitorii organizați!

Tovarăși!

Comitetul executiv al partidului, văzând starea grea în care se află gazetele noastre, a hotărât să înceapă o agitație cât se poate de întinsă pentru presa socialistă. S'a ales un comitet central al presei, care are menirea de a lucra în mod sistematic și fără încetare pentru răspândirea foilor ce le avem. Acest comitet al presei în ședința ce a ținut-o împreună cu Comisia generală a Sindicatelor și cu Comitetul executiv al Partidului, a hotărât că

fiecare muncitor organizat e obligat să aboneze una din foile partidului.

Tovarășii români vor abona „Tribuna Socialistă“, tovarășii maghiari „Erdélyi Munkás“, iar tovarășii germani „Wahrheit“.

Toți aceia cari nu vor duce la îndeplinire această hotărâre, nu pot fi socotiți ca muncitori organizați și sunt trădători ai clasei muncitoare.

Având în vedere că stăm în fața alegerilor, când muncitorimea trebuie să fie în curent cu politica ce o duce partidul său, tot asemenea luând în seamă că între împrejurările de astăzi singura armă de luptă și singurul mijloc de luminare al clasei muncitoare sunt gazetele noastre

Insemnări.

Războiul.

În timpul războiului, ca și în vreme de pace, atotputernicia Ungariei, cruzii noștri stăpâni și călăi s'au purtat cu noi, poporul român, ca patricianul cu robii săi, ba mai rău, ca tigru cu victima sa.

Patricianul a voit doar să stoarcă puterea de muncă dela robul său și dacă s'a nădăjdit de ceva, s'a războiul pe rob bătându-l, în schimb s'a îngrijit să aibe de mâncare și odihnă, ca să poată lucra și mâine, și nu i-a păsat în ce limbă vorbește robul său.

Stăpânii noștri de ieri ne-au despoiat de tot ce aveam. Ne-au luat bunurile ce le-am câștigat cu sudoarea feței noastre, ne-au luat puterea de muncă, ne-au răpit libertatea de a învâța, ne-au răpit și limba ce-am învățat-o dela mama noastră și ne-au trimis în război să ne omorâm unii pe alții... să ucidem pe acei ce veneau să ne aducă libertatea... Ne-au înfundat în pușcării și ne-au făcut să ucidem caleaurel spânzuratorei...

Dar nu s'au mulțumit cu atât, ci robia noastră au întins-o și asupra poporului lor, a rasei lor...

Dar robii erau prea mulți... jugul era prea greu... și poporul s'a răsculat... și s'a războiul groaznic... ca ori și ce popor răsculat împotriva călăilor săi... Și noi am devenit liberi...

(Aici mă cenzurez singur...)

Ne-am dus apoi la Budapesta să ne războim pe poporul ce s'a războiat... și acum cetim în „Renasterea Română“ cuvintele eșite din condeiul d-lui O. Goga:

„Deodată însă cu siguranța vieții, au revenit și aptitudinile politice în fostul focar al teroarei. Ucenicii lui Lenin dispăruți, stâlpii Ungariei istorice ridicați din nou capul, Arhiducele Iosif, palatului cum s'ar zice, a binevoit să se instaleze în palatul regal, cu gardă românească, bine înțeles. În jurul Habsburgului reapar figuri uitate din vechea politică ungurească și protocolul etichetei spaniole pare a ajunge din nou la pref. Din funduri de beciuri unde erau ascunși, din hotelurile dela Berna unde fugiseră, din jobururile Vienei și din somnolența Seghedinului, răsar conții și magnafii, faimoșii „tigrilor“ de ieri; cari strigau cumplit odinioară și ne făgăduiau spânzuraătoare. În frunte cu Apponyi, primadonna îmbătrânită a parlamentarismului tipic unguresc, cu prințul Windischgrätz, detractorul mincinos al României în zărele din Elveția, toată garderoba uzată se iese pe orizont, face planuri, depune cărți de vizită la generalii aliați, lansează combinații ministeriale și plânge, probabil, în fața cultrui colonel american, soarta Ungariei ajunsă pe mâna Românilor răsunători.

Toate bune, baronii și magnafii dela Partid-Club, n'au decât să revie la palatele de unde i-au izgonit propriul lor popor.

Ei ne-au dat spânzuraători, noi le dăm tron și coroană regească... (!)

„E nenorocirea Forței că, chiar în serviciul Dreptului fiind, ea se mbată de ea însăși până la a se transforma din mijloc ce este, în scop pentru ea însăși“;

Jaură.

de partid, trebuie fiecare tovarăș să-și facă datorința sprijinind aceste gazete fără de cari de altfel un muncitor conștient nici nu poate trăi, precum omul nu poate trăi fără hrana ce o dă corpului. Nu e de ajuns ca cineva să fie organizat economic în sindicate; tot asemenea trebuie să urmărească cu băgare de seamă, să fie la curent cu politica zilei, căci numai așa va fi luptător desăvârșit pentru drepturile sale. *Aceasta va putea-o face însă, numai dacă va citi regulat foile partidului.*

Tovarăși!

Să nu facem vorbă multă. De »Tribuna Socialistă» precum și de celelalte foi de partid avem lipsă ca de pâinea de toate zilele. *Acestea sunt singurele foi cari iau apărarea tuturor asupriților, nedreptăților, ele scot la iveală și bîcnesc în fața lumii întregi toate nedreptățile.*

Să ne punem deci pe lucru, și să dovedim că merităm cu toții frumoasa numire de muncitori organizați!

Toate comitetele secțiunilor de partid și ale grupelor sindicale sunt somate ca în timp de trei zile să se întrunească și să-și aleagă un comitet de agitație al presei, care în

unire cu bărbății de încredere să înceapă propaganda, și în decursul săptămânii de agitație, dela 24 până la 31 August, să ducă la îndeplinire hotărârea adusă de Comitetul executiv, Comisia generală și Comitetul central pentru agitația presei.

Trebuie luminat fiecare muncitor că e interesul și datoria lui să fie abonat la foile. Datorie e pentru aceia, pentru că clasa muncitoare e datoră să-și susție ea singură presa sa. Nu putem aștepta dela capitaliști, ca ei să sprijinească foile muncitorești.

Toți muncitorii organizați sunt obligați ca atunci când își plătesc cotizațiile lunare sau săptămânale, să plătească și abonamentul la una din foile partidului.

Comitetele din provincie, cassarii și bărbății de încredere vor primi dela centru toate manifestele și tipăriturile trebuitoare.

Suntem convinși că munca aceasta e grea și uriașă, dar trebuie îndeplinită! Avem o săptămână întreagă la dispoziție. Săptămâna asta să nu facem altceva decât să lucrăm fără încetare pentru presa partidului.

La lucru, tovarășii!

Comitetul executiv.

Tovarăși!

Conscrierea alegătorilor în listele electorale se încheie la 25 August și ea nu se va mai prelungi. Trebuie știut însă că numai aceia vor putea vota, cari vor fi înscrși în listele electorale.

Inscrieți-vă deci în liste! Mai sunt câteva zile! Inscriserile se fac la primărie.

Lecție de naționalism

N. Iorga — „Patria“ — „Viitorul“

D-l Nicolae Iorga, vestitul profesor dela București, care la nici un caz nu poate fi bătut că ar fi prietenul socialistilor, scrie într-un număr din „Neamul Românesc“ un articol, în care își spune părerea față de alungarea tovarășilor noștri din Marele Sfat. Profesorul Iorga, care va ști cel puțin așa de bine ca oricare avocat sau popă dela noi, ce-i naționalismul și cari sunt așa zisele „interese ale neamului“, spune:

„În urma unei înfocate cuvântări naționaliste, a cărei elocvență a încălzit sufletele, s'a făcut în Statul Național din Sibiu o manifestație foarte puțin amicală deputaților socialiști, un dintre ei și membrii ai Consiliului Dirigent, cari cereau — conform programului dela Alba Iulia — recunoașterea dreptului de vot al femeilor și reprezentarea minorităților.

Ca urmare, miniștrii au demisionat, și deputații s'au retras.

Părerea mea e că s'a procedat greșit în acea zi la Sibiu.

Fondul reclamației era perfect întemeiat. Așa s'a făgăduit la Alba Iulia, așa trebuia să se facă.

Ca răspuns la articolul d-lui Iorga, vine „Patria“ și'n numărul său de Duminică îl dă o „explicație“, în care denaturează cu desăvârșire lucrurile. Spune că „socialiștii simțindu-se jigniți, au părăsit sala, iar a doua zi și-au înalțat demisiile, motivând de-abia atunci că se retrag din cauză că nu se dă vot femeilor și nu se recunoaște reprezentarea minorităților“. „Patria“ nu spune adevărul. Demisia tovarășilor noștri din Consiliul Dirigent era hotărâtă deja dinainte, la caz că Marele Sfat va respinge votul femeilor și reprezentarea minorităților. Aceasta o știa întreg C. D. și o știa chiar și d-l Suciu, care voia să-și războie și astfel intenționat a provocat incidentul cu regele. Acesta-i adevărul.

De altfel d-nii dela „Patria“ și toți naționaliștii noștri, cari susțin că „în Ardeal cultul pentru rege, este mai presus de orice considerații politice“, pot învăța tact politic și dela organul oficios al guvernului din București, „Viitorul“, care ocupându-se de incidentul cu socialistii din Marele Sfat, zice:

„Refuzul socialistilor ardeleni de a se uni la manifestația majorității pentru rege, nu trebuia interpretat desigur drept atitudine ostilă anume față de Suveran, ea având de sigur numai caracterul apărării unui principiu“.

Meritați, domnilor, lecțiile ce vi-se dau și vi se vor mai da!

Amânarea alegerilor

Aflăm din loc demn de încredere, că alegerile parlamentare anunțate pe ziua de 15 Septembrie, au fost amânate cu 15—20 de zile, urmând a se ține între 5—10 Octombrie c. Data aceasta mai nouă este a se fixa printr-un decret regal, iar alegerile se vor ține cu siguranță în Octombrie, ne mai putându-se amâna.

Cerem ca în legătură cu amânarea alegerilor, Consiliul dirigent să prelungască și termenul pentru conscrierea alegătorilor, care de altfel ar fi să se încheie la 25 August. În foarte multe locuri, și mai cu seamă în orașe conscrierile nu s'au făcut după cum prescrie legea, foarte mulți cetățeni cu drept de vot au fost lăsați afară din liste, deci e justă cererea de-a se prelungi conscrierile.

Abonamente lunare la „Tribuna Socialistă“.

Pentru a ușura tovarășilor abonarea gazetei și pentru a veni într-ajutor propagandiștilor, cari vor lucra în săptămâna de agitație pentru Tribuna Socialistă, administrația a creat un nou tip de abonamente, cele lunare.

Abonamentul pe o lună la „Tribuna Socialistă“ face 3 coroane și 50 fileri.

Tovarășii să ia aceasta la cunoștință făcând în viitor și abonamente lunare.

Administrația.

Anatole France despre Jaurès

O spun cu un dureros orgoliu; el era prietenul meu. L'am văzut deaproape. În intimitate acest mare om era simplu și cordial, era bunătatea însăși. Dintre toate facultățile cu cari natura a înzestrat pe acest supra om, aceea de a fubi este poate singura care a exercitat-o pe deantregul.

Proletari din toate țările, uniți-vă.

Karl Marx.

ARMISTIȚIUL dintre România și Ungaria.

Ziarele oficiale din București și de la noi au publicat în întregime condițiile armistițiului dintre România și Ungaria. Viitorul spune că-l publică după zărele franceze. „Patria” întreabă pe „Viitorul” dacă este adevărat din ce se afirmă, că o parte din condițiile de armistițiu au fost desmintite și dacă e adevărat, de ce nu-l publică din izvor oficial românesc, de ce din izvor francez? O știre tot spune că armistițiu este încheiat.

Iată rezumatul aceluia armistițiu:

Armata română va evacua Ungaria dacă comandamentul ungar primește condițiile următoare:

Predarea. Întregului material de război, afară de materialul treburilor armatei de ordine, care nu poate fi mai mare de 15.000 oameni cu ofițeri cu tot. **Predarea** uzinelor unde se fac muniții, desmontarea lor o fac românii fără amestecul ungarilor; o echipamentului prevăzut pentru o armată de 300.000 oameni; 50% (jumătate) din tot materialul rulant (de cale ferată) ce aparține statului ungar și a întregului material și mașinilor necesare construcției, întreținerea precum și reparațiilor căilor ferate; a 200 automobile și 400 camioane (cară); a 30 la sută din vitele și animalele ce există în Ungaria; a 30 la sută din întregul utilaj agricol (mașini, instrumente agricole); a 20 mii vagoane de grâu, 10 mii de porumb și 5 mii orz și nutreț; a întregului material fluvial (de pe Dunăre), care a fost adus din România în timpul ocupației; jumătate din materialul fluvial al statului ungar; a tuturor ostaticilor, prizonierilor și dezertorilor români.

Să se acopere cheltuielile trupelor române de dincolo de Tisa. Să se dea cărbuni treburilor deplasării trupelor române dincolo de Tisa. Armata română se va retrage dincoace de Tisa numai când întregul material de război va fi predat. Predarea materialului și a vitei va fi asigurată de comisiunile numite în acest scop. Controlul executării acestei convențiuni îl va face o misiune română fixată la Budapesta.

In Budapesta e liniște, feudații (grofi) veniți din nou la putere sunt mulțumiți că au recăpătat o parte din mică stăpânire, pe care o pierduseră. S'a sosit că în guvern s'ar fi făcut o schimbare, ar fi intrat și trei socialiști. Știrile acestea sunt neadevurate. Socialiștii au refuzat să colaboreze cu un guvern care tinde să restabilească monarhia și toate stările vechi.

Pentru Tribuna Socialistă

Tovarăși! De când foaia noastră a început să apară de două ori pe săptămână sub titlul de „Tribuna Socialistă” împrumutul, care l-am deschis numindu-l împrumutul „Adevărului” a început să scadă. Desigur de aceea, pentru că tovarășii credeau că împrumutul cerut și-a ajuns scopul sau credeau că „Tribuna Socialistă” nu mai recunoaște împrumutul „Adevărului”. Ambele presupuneri sunt neadevurate. „Tribuna Socialistă” a luat asupra sa toate datoriile „Adevărului”, iar împrumutul de 15 mii de Lei este departe de a da viață foii așa cum apare de două ori pe săptămână, decum să o poată face zilnică.

Deci reînviem apelul ce vi l'am adresat în primăvară să subscrieți la împrumut cât mai mulți și cât mai repede ca să putem îndeplini odată sarcina de a scoate foaia zilnică. Fiecare tovarăș să subscrie cel puțin un bon.

Gândiți-vă tovarăș, că puterea unui partid se consideră după puterea presei care-l reprezintă, iar membrii partidului sunt tratați după cum e puterea partidului din care fac parte.

Întărit partidul vă întărește pe voi înșiși!

Emisiune de 3000 bonuri la 25 Lei.

Replătiți în doi ani cu 10% interese.

Sau mai făcut următoarele subscrieri la împrumutul „Adevărului”:

Reuniune de lectură	2 bonuri	50 Lei
Tov. Albert Simic	2	50
„Mihai Moise	2	50
„Ioan Marcu	2	50
„Mihai Cristoiu	1	25
„Moise Folea	1	25
„Petru Simion	1	25
„Petru Bernau	1	25
„Mihail Epurean	1	25
„Aurel Gergina	1	25
„Sturek Lajosné	1	25
„Ioan Bucureșteanu	1	25
„Pukel Matsaleam	1	25
„Nicolae Crisan	1	25
„Gagy János	1	25
„Gagy Jánosné	1	25
„Ioan Neagu	1	25
„Gruber Ferenc	1	25
Total		550 Lei
Suma din urmă		14650
Total		15200 Lei

Corupție...

Pe unde auzi vorbind pe unii și pe alții, pe stradă, la cafea, la intruni, în toate părțile se vorbește de corupția morală, care stăpânește spiritele. Și toți au cuvinte de dispreț și de critică pentru aceia, cari neluând în seamă interese mai înalte, de stat, naționale sau sociale, toată activitatea și-o depun în facerea de gheșefturi și strângerea de averi pentru ași asigura mizerabila viață. Dacă pui mâna pe o gazetă și cețesti, în fiecare găsești articole, cari înfățișează corupția, excocherile și înșelăciunile, cari au devenit aproape generale. Ziarele atacă și condamnă aceste purtări nepatriotice și nedrepte, dar totuși uită să vorbească de cauzele adevărate ale acestei corupții și nici unul nu recomandă un remediu (leac) sănătos pentru a se salva omenirea, națiunea, patria, (cum voii să-i ziceți) de aceste lipitori flămânde.

E interesant că tocmai acei, cari tună și fulgeră mai tare împotriva gheșeftarilor fac parte din tagma acelor, cari au făcut cele mai multe gheșeftării. Și am curajul a spune, că acei cari critică cu mai multă patimă imoralitatea, o fac în mod instinctiv din invidie, că nu pot ei ajunge la o astfel de afacere. Sunt excepțiuni, dar în general așa este. Muncitorii nu tac învârteli și critica al dracului pe acei ce fac, dar nu pentru că ei ar fi mai scrupuloși și n'ar face gheșeftării, ci pur și simplu de aceea nu fac pentru că nu pot face, nu au ocaziunea să o facă. Această am spus-o numai ca exemplu ca să arăt că nu am intenția de a ponegi pe indivizi, dar nici de a le lua apărarea, ci voiesc să fac o constatare justă a cauzelor, cari au determinat o mare majoritate a indivizilor să cadă în păcatul de a se îmbogăți din înșelăciuni sau „invârteli”.

Cauzele cele mai principale sunt împrejurările excepționale în cari trăim. În primul rând războiul. Acest măcel universal a produs o mare învâlmășală, a nimicit multe produse, a împiedecat în mod simțitor producția bunurilor, a amestecat oamenii și i-a pus în luptă pentru existență mai aprigă de cum a fost mai înainte. A demoralizat și unele caractere mai înnoielnice și astfel instinctul conservării a împins pe individ să-și asigure ziua de mâine, cu atât mai vârtos, cu cât vede că bunurile se tot răresc, devin tot mai căutate, deci tot mai prețioase. În lupta asta năvală pentru existență fiecare individ, care a avut posibilitatea, a pus la o parte principiile moralei numindu-le prejudeții și s'a folosit de ocazie spre „a trage focul la oala lui”. Sau de a se sui în căruță până mai e loc, că de nu se suie altul și el rămâne pe jos, și situația e aceeași, numai că în locul lui e altul în căruță.

Aceasta nu o dovedește nimic mai bine ca faptul că în timp de pace produsele erau efine și banii scumpi și toți voiau să vândă și foarte puțini să cumpere. Azi când lucrurile sunt tocmai întoarse, toți voiesc să cumpere și foarte puțini să vândă. Plide se pot aduce cu miile. În timp de pace, în America panamalele se făceau cu vinderea materiilor, iar în Rusia cu cumpărarea lor. În Rusia, unde era lipsă de alimente, se făceau mai multe înșelăciuni ca în Argentina, unde era abundență de alimente cu toate că în Argentina era de o mie de ori mai multă libertate ca în Rusia. Astăzi la noi nu face nimeni gheșeft cu apa, nu pentru că nu vrea, ci pentru că nu poate. În Sahara vă asigur că se vinde apă și se fac gheșefturi cu transportarea ei, ba se comit și crime pentru apă. De ce? Pur și simplu pentru că nu este apă destulă.

Deci cauza, că se fac abuzuri și gheșeftării, este că sunt mai puține pâini decât guri, mai puține ghețe decât picioare și mai puține haine decât corpuri.

În zadar vei predică cănelui flămând să nu mănânce carnea ce-i stă dinainte. Și în zadar vei predică omului, care se teme că se înecă să nu se prindă de rădăcini putrede, că el o va face în mod instinctiv.

Deci, cauza este lipsa, nevoia, iar remediul: înlăturarea cauzei, producția cât mai intensă a bunurilor. Dar cine să producă? Sau cine să inițieze sau să determine inițiativa producției? Instrumentele de producție sunt în mâinile indivizilor interesați. Dacă gheșeftăria îmi asigură un venit mai mare decât munca sau chiar decât întreprinderea producției, trebuie să fie nebul acela, care muncește ca să câștige puțin, când el poate înșela fără a munci atât și câștiga mai mult. Cum să produc cu mult când se știe că dacă este multă marfă pe piață aceasta se estinește? De ce să produc cu mult când producând puțin criza de bunuri va fi permanentă și acestea vor avea preț, iar dacă produc mult prețul lor scade și eu nu câștig mai mult ca atunci când am produs puțin? Fabricanții se pricep foarte bine la această teorie economică și sub un pretext sau altul reduc producția.

Dacă statul s'ar amesteca în producție și ar face fabrici model ale statului și ar face o concurență strânsă întreprinderilor individuale tinzând să acapareze sub stăpânirea sa tot mai multe fabrici și uzine ar putea să lovească trei dușmani cu o singură lovitură: 1. ar zdrobi specula și excocherile; 2. ar nimici treptat mizeria și lipsa de lucru și 3. ar ocoli și revoluția făcând ca în mod treptat, evolutiv proprietatea individuală să treacă în proprietate colectivă. Și prin asta s'ar îndrepta stările rele din zi în zi.

Dar cine să facă aceasta? Statul? Dar statul este în mâna capitaliștilor interesați, în mâna acelor, cari au tot interesul ca stările să nu se schimbe, că pentru ei sunt favorabile. De aceea trebuie să organizăm și să luminăm poporul, ca să puie mâna pe stat și atunci totul s'a schimbat.

Cum nu se poate pescar pe uscat, decât dacă l-a alungat cineva dela apă și i-a furat unelte, tot așa nu-ți poți închipui un țaran și un meseriaș fără pământul pe care trăiesc și fără mijloace de muncă, decât dacă i-a alungat cineva de pe pământ și le-a furat untele de muncă. Tolstoi.

Congresul socialist din Lucerna

Statutele Internaționalei. — Lupta de clasă. — Între Jofre și Lenin, majoritarii francezi aleg pe Lenin.

De oarece n'am primit încă raport despre decursul Congresului Soc. Internațional din Lucerna publicăm un raport după ziarul „Chemarea”.

Conferința socialistă din Lucerna a ținut Miercuri după amiază o două sesiuni plenară, care a fost consacrată discuției statutele Internaționalei. Proiectul stabilit stipulează că Internaționala este o federație de secțiuni naționale cuprinzând totalitatea organizațiilor muncitorești socialiste ale Statelor și naționalităților cărora congresele Internaționale le-au recunoscut dreptul la autonomie și la independență. Organismele permanente sunt: congresul, consiliul internațional, comitetul executiv și secretariatul.

Secțiunile naționale își hotărăsc singure viața internă, ele trebuie să asigure însă o reprezentanță echitabilă a minorităților.

Congresul, instanța supremă a Internaționalei, stabilește principiile de acțiune a comitetului executiv. Acest congres se va întruni la fiecare doi ani și comitetul executiv va putea să convoace congrese extraordinare.

Consiliul național, compus din doi delegați de fiecare secțiune națională, numiți de secțiunile însăși, se va întruni de două ori între două congrese bisanuale, adică opt luni după ultimul congres și patru înaintea congresului următor.

Comitetul executiv, autoritatea administrativă a Internaționalei, este supus controlului și direcției consiliului Internațional și congresului. El se compune din nouă membri, printre cari președintele, trezorierul și secretarul Internațional.

După noul proiect, repartiția voturilor la congres va fi cea următoare: Germania, Statele-Unite, Franța, Marea Britanie și Rusia 30 voturi; Italia 24 voturi; Australia, Austria germană, Belgia, Cehoslovacia, Ucraina 15. În total numărul actual de voturi va fi de 405.

O discuție foarte vie s'a iscat cu privire la acțiunea socialiștilor majoritari germani. Delegatul alsacian Grumbach a criticat energic atitudinea acestora. Grumbach, adresându-se lui Wels, i-a spus: „Ați comis... Wels îl întrerupse: Am comis greșeli reciproce”.

Mai mulți membri ai delegației franceze strigară lui Wels: Voi ați trădat tot! Wels s'a ridicat roșu și bătând cu pumnul în masă a strigat: „Menținem argumentele noastre mai mult ca oricând!” Grumbach: „Sunt argumente pe cari le respingem cu piciorul!” Wels: „Asta n'are importanță!” Minoritarul german Hilferding a criticat la rândul lui pe majoritarii. Delegatul Wels i-a răspuns, Bernstein face deasemenea unele reproșuri majoritarilor germani.

Tov. Crespien, german independent a făcut rezerve în privința acestui proiect. El a constatat că într'ansul nu figurează renunțarea formală la toate tendințele oportuniste și nici adeseuna lămurită și formală la lupta de clasă și la dictatura proletariului. Oratorul german a susținut că sistemul sfaturilor muncitorești trebuie recunoscut cu orice preț de o Internațională revoluționară.

Tov. Mistral, delegat francez a făcut de asemenea unele rezerve în privința proiectului de statute. După părerea lui, aceste statute arată prea puțin spiritul revoluționar al luptei de clasă; el a prezentat amendamente în acest sens. (12 șire cenzurate).

Tov. Vilgen, delegat olandez, a apărut proiectul de statute în numele comisiunii.

Congresul a adoptat o serie de rezoluții contra intervenției în Rusia, contra menținerii blocusului anti-rus, contra faptului refinerii a aproape un milion de prizonieri de război într'un fel de sclăvie; contra masacrelor din Armenia. O altă rezoluție cere retragerea trupelor germane din Lituania și Letonia, și recunoașterea republicii Letone ca stat independent; relativ la chestia balcanică, conferința recomandă reunirea popoarelor într-o confederație, menținându-și autonomia. Conferința protestează contra ocupării Smirnei de trupele grecești. Ea aprobă revendicările Coreei. În fine adoptă o rezoluție a lui Troelstra, tinzând a numi o comisie însărcinată cu studiarea chestiunilor reorganizării sale.

În urmă, secretarul general Huysmans pronunță închiderea lucrărilor conferinței.

Congresul pădurarilor.

Vineri la 15 August au ținut în casa comitatului toți suboficiarii silvici din Ardeal un congres cu scopul de a se organiza și a-și îmbunătăți situația lor materială.

Programul congresului a fost: 1. Organizarea unei asociații a pădurarilor. 2. Unificarea pădurarilor erariali cu cei comunali. 3. Salarizarea pădurarilor și 4. Înființarea unei școli medii de silvicultură și a unui curs pentru pregătirea unor slujbași de cari este imediat trebuință.

La congres au luat parte vreo 300 de brigadieri și gornici și a fost reprezentat și Consiliul Dirigent.

Din vorbiriile răsunate la acest Congres reiese că pădurarii suferă într-o măsură mare, ceea ce i-a determinat (silit) să conchene Congresul și să se organizeze. Bazele organizației lor sunt deocamdată neutre și cu aprobarea statului, adică au un fel de gust „național”. Aceasta este la început numai. Imediat ce vor vedea (și vor avea ocazia să se convingă) că interesele lor de clasă nu le poate apăra nimeni altul decât un partid de clasă, se vor alina la Partidul socialdemocrat. Așa au făcut și pădurarii din țările apusene, așa vor face și cei dela noi.

Și e bine că s'a întâmplat așa căci trebuie ca timpul și experiența vieții (păianja) să învețe pe oameni a-și cunoaște rolul lor în societatea omenescă.

O creștere socialistă este de mare trebuință la pădurarii, cari afară de mici excepțiuni sunt niște adevărați prigonitori (inconștienți) ai locuitorilor săraci de pe sate, cari sunt siliți a se încaizi cu putregaiuri adunate de prin păduri.

Pădurarul socialist ar înțelege repede suferința fratelui său țaran și nu s'ar purta cu el ca cu fiara sălbatecă, ci ar fi blânzi cu acei ce nu strică pădurilor, iar fața de acei ce fac intrădeavăr pagube ar lua măsuri mai omenesti. Iar pădurarii prin organizația lor socialistă ar intra în legătură cu muncitorimea organizată din întreaga țară și interesele lor ar fi asigurate și apărate din toate punctele de vedere.

Sperăm că ne vom întâlni și vom da mâna și cu frații pădurari.

ȘTIRI

— **Conflictul din Marele Sfat în streinătate.** În numărul trecut am arătat ce au scris foile dela noi și cele din regat despre conflictul naționalist-socialist din Marele Sfat din Sibiu. Acum ziarul radical-popular „Chemarea” din București publică întregul decurs al conflictului, după note stenografice, în frunte cu următorul comentariu: „Importanța conflictului, care a făcut pe membrii socialiști să părăsească ostentativ parlamentul dela Sibiu, iar pe cei doi miniștri socialiști să se demită din Consiliul Dirigent, e atât de mare încât ne simțim dator să reproducem astăzi notele stenografice, care arată cum s'au petrecut lucrurile și de partea cui e vina. Anunțăm în același timp pe colegii noștri ardeleni că pasagiul de mai jos a fost tradus de noi în limbile franceză, italiană, engleză și germană și înaintat organizațiilor și ziarelor socialiste din apus, pentru ca acestea să poată judeca în deplină libertate”.

— **Elveția va intra în Liga popoarelor.** Consiliul federal a hotărât în sesiunea sa de alaltăieri ca Elveția să intre în Liga popoarelor. Este de remarcă faptul, că nu s'a ridicat nimeni împotriva intrării Elveției în ligă. În curând consiliul federal va supune parlamentului elvețian un proiect de lege în acest sens.

— **Onoarea d-lui Pherekydes.** Ziarele din regat scriu că d-l Iancu Flondor, fostul ministru al Bucovinei a avut un conflict cu d-l Pherekydes, ministru liberal (locuitorul lui Brătianu, când acesta era la Paris). Despre natura conflictului n'am putut afla nimic, căci cenzura a apărut de minune pe liberalii ce se aflau la adăpostul ei. Totuși acum se poate constata, că a fost o afacere de onoare, căci d-l Flondor și-a trimis martorii săi la d-l Pherekydes, să-l provoace la duel. Dar d-l Pherekydes, care a avut atâta curaj să prigonească muncitorii socialiști, n'a avut curajul să pue mâna pe spadă și să dea satisfacție adversarului, care i-o cere în numele onoarei insultate. Și astfel după concepțiile lor tradiționale d-l Pherekydes se poate considera ca un om care ține la rang, la avere și la viață.

Dacă d-l Flondor nu știa asta, acum se poate convinge.

— **Tratatul cu Germania în camera franceză.** Știri din Paris spun că conform unei decizii a consiliului de miniștri d-l Viviani va prezenta camerei franceze proiectul de a se fixa pe ziua de 25 August termenul când să se înceapă desbaterile generale în cameră asupra tratatului de pace cu Germania. Cercurile politice se așteaptă la o discuție lungă și grea fiindcă socialiștii intenționează să facă o violentă opoziție tratatului de pace. Guvernul francez caută acum să-i convingă pe socialiști că întârzierea ratificării tratatului de pace ar avea o urmare păgubitoare pentru toată țara rugându-i să renunțe la opoziție având în vedere interesele generale. Cum se afirmă însă argumentele guvernului nu au de loc un efect convingător asupra socialiștilor, cari fac toate pregătirile pentru o luptă parlamentară înversunată.

— **Miscări muncitorești în Spania.** Paris 15 August. „Patria” scrie: Din Madrid se anunță, că de câteva zile au loc greve turburări sociale la Madrid, Barcelona, Santander și în alte orașe din Spania. Aproape zilnic au loc manifestații de stradă și ciocniri între poliție și muncitorime au devenit un spectacol obișnuit. Muncitorii sunt foarte amărâți și revoltați împotriva capitaliștilor și a poliției și aproape zilnic se asasează câte un polișt. De altă parte și capitaliștii și poliția nu rămân datoare așa că foarte des se găsesc muncitori uciși în stradă. Un muncitor, Villalonga, care omorise pe un sergent de stradă, care voia să-l aresteze fusese condamnat la moarte. Auzind aceasta muncitorii, cari susțin că Villalonga a comis omorul în legitima apărare au organizat uriașe manifestații de stradă cu deosebire în Madrid, cerând schimbarea pedepsei capitale. Cu intenția de a realiza o împăcare și spre a evita ivirea unui nou caz Ferrer, regele Alfonso a făcut un fel de dreptul său de o grațioasă schimbând pedeapsa condamnatului în muncă silnică. Cu toate acestea frecările dintre muncitori și capitaliști continuă stănjinind în mare măsură capacitatea de producție industrială a țării.

— **Greva dela căile ferate americane.** „Patria” scrie: Lissabon, 15 August. Radiogram din New-York anunță că cheferiștii din Hallstreet au declarat în întrunirea lor de ieri că se vor asocia grevei din New-York dacă guvernul din Washington va primi proiectul de a naționaliza căile ferate. Primul orator Watson a declarat că naționalizarea căilor ferate nu urmărește alt scop decât urcarea capitalismului internațional. Svonurile inconcrotibile mai anunță, că dacă cheferiștii din Wallstreet vor declara grevă atunci grevei acesteia se vor asocia toți funcționarii și lucrătorii fabricelor și minelor din America de nord.

— **Republica renană.** Ultimele știri sosit din Berlin anunță, că marea adunare a adevăraților republicii renane din Colonia s'a înființat un consiliu de redactare a lucrărilor pentru imediată introducere a afacerilor de stat în republica renană. La sfârșitul sesiunii marelui adunări s'a redactat o rezoluție conform căreia înființarea republicii renane este o chestiune terminată.

— **Grave acuze aduse foștilor comisari ai poporului din Budapesta.** Ziarele publice după agenția „Dacia” următoarea știre: „S'a stabilit acum pe baza unor documente găsite că la asasinarea contelei Tisza pe lângă foștii comisari populari Szamuely Tibor au mai fost părtași și comisarii Pogány și Garbai, cari împreună au pus la cale și au executat asasinatul.” Aceste acuze grave aduse în special lui Pogány și Garbai sunt minciuni inventate. Scriitorul acestor rânduri a fost la Budapesta în timpul revoluției când a fost asasinat contele Tisza și a avut strânse legături cu Garbai și Pogány, cari erau membri ai partidului socialdemocrat și nici urmă de bolșevism la ei. Contele Tisza a fost asasinat de niște soldați foști subofițeri, și au făcut o așa de repede, după izbucnirea revoluției, că aceasta nu putea fi pusă la cale de cei acuzați, și mai cu seamă nu putea fi pusă la cale de tov. Alexandru Garbai, care a fost civil și n'a avut nici o legătură cu soldații răsculați, era președintele Uniunii muncitorilor constructori și a reprobat vehement atacurile violente ale unora și a lucrat mult împreună cu Garami la restabilirea ordinii. Iar Pogány era redactor la ziarul „Népszava” și când s'a săvârșit asasinatul el încă nu era președintele statului soldaților, și cu toate că nu avea de cine se mai teme, a reprobat asasinatul, fapt pentru care a fost atacat de ofițerii revoluționari. Despre Szamuely Tibor se spune că încă nu venise din Rusia când a izbucnit revoluția. Aceasta însă nu o pot confirma. Garbai și Pogány au desaprobat bolșevismul până în seara când s'a dat puterea în mâna lui Béla Kun.

— **Reacționarii și șovinii se reîntorc la Budapesta.** Fostul ministru de aprovizionare din Guvernul Wekerle, prințul Windischgrätz, care a făcut înșelăciuni enorme cu alimentele pentru care a fost tras la răspundere de guvernul lui Károlyi, dar fugise din fața judecării, acum s'a reîntors din Elveția cu contele Apponyi, prietenul școlilor românești, și diplomatul rafinat cu contele Cernin. L'au vizitat imediat pe archiducele Iosif, puiul de șarpe, care crește ca să-i muște pe acei ce-l încălzesc azi în sân.

— **Lista alegătorilor orașului Sibiu pentru adunarea deputaților și pentru senat va fi afișată în expeditul magistratului și fiecare cetățean cu drept de alegător o poate vedea în zilele din 15—25 August 1919 în orele de oficiu (7—1) a zilelor de lucru și dacă află, că cetățeni îndreptățiți după lege n'ar fi luați în listă, sau au fost trecuți în listă astfel de cetățeni, cari după lege n'au drept de alegător, sau nu și le pot exercia, poate reclama în verbal, fie în scris pe lângă prezentarea dovezilor de lipsă.**

— **Șor la înălțime de nouă mii de metri.** Locotenentul aviator Weiden a stabilit recordul de înălțime. A trecut de 9000 metri.

— **Archiduce — Prinț regal — Rege.** „Gazete de France” spune că archiducele Iosif semnează actele cu titlul de prinț regal. Azi atât. Măine se va subscrie de regele tuturor ungarilor.

— **Asasinarea reprezentantului republicii sovietelor ruse la Stockholm.** Agenția „Dacia” publică o știre sensațională că reprezentantul diplomatic al republicii sovietelor din Rusia Ardacev a fost ucis la Stockholm de către reacționarii ruși. L'au atras în cursă cu ajutorul a două temei cari l'au dus cu automobilul la clubul reacționar al rușilor naționaliști. Aci l'au condamnat la moarte și l'au spânzurat pe loc. Cadavrul a fost aruncat în lacul de lângă oraș, de unde a fost pescuit cu multă greutate. Poliția face cercetări și a arestat până acum mai multe persoane.

— **Divergențe de păreri în chestia Traciei la Conferința de pace.** Chestiunea Traciei n'a fost rezolvată în mod definitiv. Grecia pretinde Tracia întreagă, Italia pretinde ca Tracia de est să se dea Greciei, și Tracia de est să rămâne Bulgarilor, iar America cere ca din Tracia să se formeze un stat neutru tampon pentru apărarea Constantinopolului.

— **Distribuirea făinei în Sibiu.** Locuitorii orașului Sibiu, cari nu s'au anunțat încă la oraș pentru a fi provăzuți cu făină în vederea anului viitor, sunt rugați să se anune în zilele de Miercuri 20 August și Joi în 21 August de la 8—1 înainte de amiază în sala dela casa sfatului. Se observă din nou că provăzuți cu făină vor fi numai ac locuitori stabili, a căror venit sunt foarte mici și nu dispun de mijloace materiale pentru ca în împrejurările actuale să se provadă singuri. În categoria aceasta aparțin toți acei, cari au salarii fixe, funcționarii publici și privați și pensionizii, dacă nu sunt părtași vreunei societăți de consum, toți rentierii mai mici, muncitorii de fabrică precum și cei lipsiți și cari nu sunt în stare să câștige. Nu vor fi provăzuți aceia, cari practică o meserie mai productivă ca de pildă: comerțanții, acei ce fac întreprinderi rentabile și alții asemenea lor, precum și proprietari, economii, zileri, copii luați în cost, călătorii etc.

Poșta Administrației.

Ridăm pe toți tor. și abonații restanțieri să ne trimită fără amănare abonaamentul, ca să nu fim siliți să le oprim pe mai departe trimiterile foil.

N. Nemțiu, *Unghiașu*. Poșta primește banii. — I. Brăteanu, *Moineu de sus*. Banii trimisi i-am computat din luna Maiu. Deci până la 30 Septembrie sunteți achitați. — A. Aron, *Vinț*. Din banii trimisi ați achitat restanța până la 1 August. Dels 1 August primiți ziarul de două ori la săptămână. Deci abonaamentul pe 1/2 an este 20 cor. pe 3 luni 10 cor. — T. Sosen, *Săvârșireșteru*. Numai restanța pe 3 luni ați achitat. Rogând dela 1 August înco la 10 cor. pe 3 luni, altcum sistăm ziarul. — I. Ivan C., *Moineu de sus*. Te rugăm scrie-ne de când trimitești foaia și de când primești 2 foil? Banii trimisi sunt numai pe două luni înainte. — M. Bodor, *Ida-mare*. Bani am primit. Sunteți la curent până la 30 Sept. a. c. — M. Ștefănescu, *Ruscabania*. Scrisoarea d-tale cu recuipă care ai trimis banii 12 cor. am trimis-o recomandată și ne-a venit înapoi. Bani la noi n'au sosit, căci pe atunci nu imănuș poșta bani. Deci caută la poșta unde ați dat banii.

Redactor responsabil: IOSIF JUMANCA
Editor: TIRON ALBANI
Proprietatea Partidului Socialdemocrat din Ardeal și Banat.
Tiparul tipografiei W. KRAFFT, Sibiu, Str. Orașului 10.
Cenzurat de: Subloc. Bucur.